

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال دوم ۹۸-۱۳۹۷

پایه چهارم ۵ ساله، ششم ۷ ساله

مهر مدرسه

نام و نام خانوادگی: تاریخ: ۱۷/۰۴/۹۸ ساعت: ۹۰ دقیقه

شماره پاسخ صحیح اول	نمره عدد	نمره درصد
شماره پاسخ صحیح دوم	نمره عدد	نمره درصد

کد امتحان:	۲۹۷۲/۱۰
تاریخ آزمون:	۱۳۹۸/۰۴/۰۴
عنوان:	فقه استدلالی ۲
کتاب:	دروس تمهیدیه - جلد اول
محدوده:	کتابهای صلاة (۱۷۱-۱۷۲) و صوم (۱۹۳-۱۷۵) (جواب جدید)
حذقیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۱- در استقبال قبله ملاک مکان کعبه است یا بناء؟ چرا؟ ص ۱۳۳-۱۳۲ (آزمون آمادگی ورودی سطح سه ۹۱/۱/۱۹)

۰/۵

- الف. المكان و إلا يلزم انعدام القبلة بانهدام البنية. ☒
- ب. المكان و إلا يلزم بطلان صلاة الصف الطويل. ☐
- ج. البنية و إلا يلزم صحة صلاة البلدان الأعلى من مكة. ☐
- د. البنية و إلا يلزم بطلان صلاة البلدان الأخفض من مكة. ☐

۲- اگر مسافری بدون قصد مستمر مسافت باشد و قبل از طی مسافت برگردد، نمازش قصر است یا اتمام؟ چرا؟ ص ۱۶۰ (مسابقات علمی منطقه‌ای ۹۳-۹۴)

۰/۵

- الف. يقصر، لصديق المسافر عليه عرفاً ☐
- ب. يتم، لأنه لم يتحقق شرط التقصير ☒
- ج. يجمع بينهما، لكونه عاصياً بفسره ☐
- د. يحتاط، للعلم باشتغال ذمته بالصلاة ☐

۳- از حکم «استحباب جماعت در فرائض» کدام نماز استثناء شده است؟ ص ۱۶۵ (امتحانات نیمسال اول ۹۳-۹۲)

۰/۵

- الف. نماز طواف ☒
- ب. نماز استسقاء ☐
- ج. نماز عید فطر ☐
- د. نماز عید قربان ☐

۴- به نظر مصنف اگر انسان در ماه رمضان قبل از زوال وارد شهری شود که قصد اقامت در آن دارد، حکم روزه آن روز چیست؟ ص ۱۸۴ (مسابقات علمی منطقه‌ای ۹۳-۹۲)

۰/۵

- الف. جایز ☒
- ب. واجب ☐
- ج. مستحب ☐
- د. حرام ☐

۵- چگونه می‌توان بین دو روایت: «إذا زالت الشمس دخل الوقتان: الظهر والعصر» و: «سألته عن وقت الظهر فقال: ذراع من زوال الشمس و وقت العصر ذراعان من وقت الظهر» جمع کرد؟ با فرض عدم امکان جمع، کدام روایت مقدم است؟ چرا؟ ص ۱۲۳-۱۲۴

۲

جواب: الف) روایت دوم را حمل می‌کنیم بر اینکه شخص ممکن است بخواهد قبل از ظهر و عصر نافله بخواند در اینصورت با احتساب زمان نافله، اول وقت ظهر، زوال نخواهد بود و اول وقت عصر نیز بلافاصله پس از ظهر نخواهد بود و به مقدار نافله فاصله می‌افتد. اما اگر نخواهد نافله بخواند مطابق روایت اول با زوال خورشید می‌تواند نماز بخواند. (۱ نمره)

ب) روایت دوم با آیه قرآن که می‌فرماید: «اقم الصلاة لدلوک الشمس ...» و زوال را وقت نماز می‌داند مخالف است و طرح می‌شود. (یا: ضروری نزد فقهاء جواز نماز با زوال است و روایت عدم خلاف این، ضرورت فقهی است و لذا طرح می‌شود.) (۱ نمره)

۶- مقصود از «فجر» در عبارت: «علامة الفجر، التبین التقديری» کدام فجر است؟ و کدام تبیین در مقابل تبیین تقدیری قرار دارد؟
مقصود از عبارت را توضیح دهید. ص ۱۳۰-۱۲۹

۲

جواب: مراد، فجر صادق است (که علامت وقت نماز صبح است) (۵/۰) و تبیین تقدیری در مقابل تبیین فعلی است. (۵/۰)
و مقصود از عبارت این است که علامت فجر صادق و نشانه آن، تبیین نور فجر است ولو این تبیین تقدیری و فرضی باشد نه فعلی؛ به این معنی که ممکن است مانعی در آسمان باشد که جلو رؤیت نور را می‌گیرد و آن به وجوه ماه در آسمان هنگام فجر است که در اینجا اگر نور ماه نبود، فجر رؤیت می‌شد. پس همین مقدار کافی است (که فجر در واقع طلوع کرده باشد اگر چه به سبب نور ماه یا ابر یا ... دیده نشود. (نمره)

۷- مقتضای حدیث «لاتعداد» در جایی که نمازگزار تکبیره الاحرام را سهواً اضافه یا فراموش کند چیست؟ توضیح دهید.

۲

ص ۱۴۲-۱۴۱

جواب: مطابق قاعده لاتعداد، نماز جز از ناحیه ۵ چیز اعاده نمی‌شود و خلل در این ۵ چیز مبطل است و تکبیره الاحرام در این ۵ چیز نیست. پس اگر سهواً اضافه کند، (با فرض شمول روایت لاتعداد نسبت به زیاده)، زیاده تکبیره الاحرام مبطل نیست.
اما نسبت به نقیصه تکبیره الاحرام روایت ساکت است و شامل نقیصه تکبیره الاحرام نمی‌شود؛ چون بدون تکبیره شخص وارد نماز نشده است و موضوع حدیث لاتعداد کسی است که داخل نماز شده است. پس باید به ادله دیگر مراجعه نمود.

۸- اگر کسی در وقت شک کند آیا نماز خوانده یا نه؟ چه اصل‌های عملی جاری می‌شود؟ توضیح دهید. ص ۱۵۳

۲

جواب: اصل استحباب عدم اداء، یعنی می‌گوید قبلاً نماز نخوانده بودم، پس هنوز نخوانده‌ام.
و نیز قاعده اشتغال: اشتغال یقینی به تکلیف مستدعی فراغ یقینی است، پس حالا که یقین داریم تکلیفی داشته‌ایم. عقل می‌گوید باید یقین به فراغ ذمه حاصل کنی و این به خواندن نماز است.

۹- مقتضای هر یک از «اصل عملی» و «قاعده ثانویه» را در باب شک در رکعات توضیح دهید. ص ۱۵۵-۱۵۴

۲

جواب: قاعده اولیه (اصل عملی) اصل عدم اتیان جزء مشکوک است و باید به موجب استحباب، بنابر اقل گذاشت؛
لکن قاعده ثانویه مستفاد از روایات این است که باید بنابر اکثر بگذاریم و تعداد رکعاتی را که شک در اتیان آنها داریم بعد از سلام نماز ضمیمه کنیم.

۱۰- ضمن تبیین تنافی بین دو روایت زیر، وجه جمع بین این دو روایت را بیان نمایید. ص ۱۷۸

۲

روایت اول: «فی رجل... ترک الغسل متعمداً حتی أصبح قال: یعتقد رقبة أو یصوم شهرین...»
روایت دوم: «سألت ابا عبد الله (ع) عن رجل أجنب فی شهر رمضان فی اول اللیل فأخّر الغسل حتی طلع الفجر. فقال: یتم صومه و لا قضاء علیه.»

جواب: مطابق روایت اول ترک عمدی غسل تا طلوع فجر کفاره دارد و این لازمه‌اش بطلان صوم است و روایت می‌گوید تأخیر غسل تا طلوع فجر قضا ندارد و روزه‌اش صحیح است و لذا دو روایت متعارضند. (نمره)
جمع دو روایت به این است روایت اول را حمل بر فرض ترک عمدی غسل کنیم و روایت دوم را بر فرض سهو. (نمره)

۱۱- چرا خوف ضرر برای جواز افطار کافی است؟ با ذکر دلیل توضیح دهید منشأ خوف چگونه باید باشد؟ ص ۱۸۵

۱/۵

جواب: زیرا مطابق بنای عقلا خوف طریق به تشخیص ضرر است و شارع از این طریقه عقلاییه نهی نکرده است. (۷۵/۰ نمره)
منشأ خوف نیز باید امور عقلایی باشد؛ زیرا عقلا خوف ناشی از توهّمات غیرعقلایی را طریق به تشخیص ضرر نمی‌شمرند. (۷۵/۰ نمره)

۱۲- با توجه به عبارت «و أما أن فاقد النية المتواصلة يلزمه القضاء» در احکام روزه، به سؤالات زیر پاسخ دهید. ص ۱۸۹

۱/۵

الف) مقصود از فاقد نیت متواصلة چه کسی است؟

جواب: فاقد نیت متواصلة به کسی اطلاق می‌شود که قصد ارتکاب مفطرات را می‌کند اما قصدش را در مقام عمل به فعلیت نمی‌رساند. (۷۵/۰ نمره)

ب) چرا وجوب کفاره بر عهده این شخص ثابت نیست؟

جواب: زیرا موضوع وجوب کفاره ارتکاب مفطرات است و شخص مذکور فقط قصد ارتکاب آن را داشته و مرتکب آن نشده است، لذا با انتفاء موضوع، حکم نیز منتفی می‌شود. (۷۵/۰ نمره)

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۲۱۴۴۳ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»